

HESAP YARGISINDA AHİZLERİN YERİ | Bülent GEÇGEL*

ÖZ

Bağımsız ve tarafsız mahkemelerden oluşan yargı ülkemizde kollara ayrılmıştır. Yargı kolu, kararları aynı yüksek mahkemede temyiz edilen kendine özgü uyuşmazlıklara özgün yargılama usulleri ile bakan çeşitli mahkemelerin oluşturduğu bir düzen olarak tanımlanabilir. Bu tanımda geçen yüksek mahkeme terimi ise nihâi karar, diğer bir deyişle artık kararlarına karşı hukuki başvuru yolları bulunmayan yargısal kararları verme yetkisine sahip mahkemeleri ifade eder.

Ülkemizde yargı kolları bugün için Anayasamızın 146-160'ıncı maddelerinde sayılan yüksek mahkemelerden hareketle Anayasa Yargısı (Anayasa Mahkemesi), Adli Yargı (Yargıtay), İdari Yargı (Danıştay), Uyuşmazlık Yargısı (Uyuşmazlık Mahkemesi) ve Hesap Yargısı (Sayıştay) olarak belirtilebilir.

Sayıştayın hesap yargısı olarak nitelenen yargı fonksiyonunun çerçevesi Anayasa'da ve 5018 ve 6085 sayılı Kanunlar da çizilmiştir. Çizilen bu çerçevede sorumluların hesap ve işlemleri üzerinde yargılama yapılmakta, verilen hükümler sorumlular hakkında hüküm ifade etmekte ve hukuksal sonuç doğurmaktadır. Diğer bir ifadeyle anılan mevzuat hükümleri gereğince Sayıştay ilamlarının sadece sorumlular bakımında infaz kabiliyeti bulunmaktadır. Ancak sorumlular hesap yargı yerince haklarında verilen tazmin kararları nedeniyle ödemek zorunda kaldıkları parayı sebepsiz zenginleşme hükümleri çerçevesinde ahizlerine rücu etme hakkına sahip olduğundan, dolaylı da olsa Sayıştay ilamları ahizleri de etkilemektedir.

Biz de makalemizde ahizlerin hesap yargı yerindeki konumları üzerinde durmayı amaçlamaktayız.

GİRİŞ

Hesap yargısında, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde üst yönetici, harcama yetkilisi, gerçekleştirme görevlisi ve muhasebe yetkilisi sıfatlarıyla yetki kullanan ve 5018 ile 6085 sayılı Kanun hükümlerinde sorumlu olarak nitelendirilen kamu görevlilerinin kamu zararına yol açan

hesap ve işlemleri konu edilmekte ve bunlar hakkında hüküm verilmektedir. Ahizler hesap yargısında taraf değildir. Ahizler yapılan fazla ödemeler nedeniyle kamu görevlileri aleyhine tazmin hükmü verilse dahi bu karar ilamda adı geçen ahizleri bağlamaz (Şişman, 2018: 22, 23). Başka bir anlamıyla Sayıştay ilamı, ilamda adı geçen ahizler hakkında kesin hüküm teşkil etmez (Mutluer vd., 2015: 154; Sakınc ve Taytak, 2016: 16). Sorumlu kamu görevlisinin hukuki ilişki içinde bulunduğu ve kusurlu olarak kendilerine fazla ödeme yaptığı üçüncü kişiler (ahizler/ilgililer) hesap yargılamasının dışındadırlar (Koçberber, 2015: 65).

Ancak yukarıda da belirttiğimiz üzere sorumlular, haklarında verilen tazmin hükümleri nedeniyle kamu idaresine ödemek zorunda kaldıkları parayı Borçlar Kanunu'nun sebepsiz zenginleşme hükümleri çerçevesinde ahizlerine rücu etme hakkına sahiptir. Bu nedenle de ahizler verilen hükümlerden etkilendiğinden hesap yargısına ferî müdahil olarak katılabilirler.

Makalemizde Sayıştayın yargı fonksiyonunun niteliği olan hesap yargısı, hesap yargısının görev alanı, konusu ve ahizlerin hesap yargılamasına katılmaları ve bu yargılama sisteminin yarattığı sorunlar ile bu sorunların çözümlerine ilişkin öneriler ele alınmıştır.

1. HESAP YARGISI

Yargı faaliyeti, kanunla kurulan bağımsız ve tarafsız kuruluşlar tarafından, hukuki uyuşmazlıkların ve hukuka aykırılık iddialarının özel yargılama usulleri izlenerek çözümlenmesi ve kesin hükme bağlanması faaliyetidir¹.

Yargı faaliyetinin en önemli unsuru, bir hukuki uyuşmazlığın tüm yönleriyle esastan çözümlenerek karara bağlanması ve bu kararın kesin hüküm niteliği taşımasıdır. Kesin hüküm, davanın tarafları arasındaki hukuki ilişkinin, bütün bir gelecek için kati olarak tespiti veya düzenlenmesi ve aynı davanın hükmün kesinleşmesinden sonra yeniden açılmamasıdır.

¹ 27.12.2012 tarih ve E.2012/102, K.2012/207 sayılı Anayasa Mahkemesi kararı.

Sayıştay, sorumluların hesap ve işlemlerinin hukuka uygun olup olmadığı, hukuka aykırı ise kamu zararı doğurup doğurmadığı ve hukuka aykırı mali işlem ile kamu zararı arasında illiyet bağı bulunup bulunmadığı yolunda, 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nda öngörülen yargılama usullerini izleyerek bir inceleme yaptıktan sonra, her üç şartın da gerçekleşmesi durumunda kamu zararının sorumlulardan tazminine karar vermektedir. Anayasa'nın 160'uncu maddesinin birinci fıkrasında, Sayıştayın bu kararının kesin hüküm niteliğinde olduğunun açıkça belirtilmesi ve bu karara karşı herhangi bir hukuki yola başvurma yolunun öngörülmemiş olması, Sayıştay kararının yargısal anlamda kesin hüküm niteliğinde olduğunu göstermektedir.

Sayıştay denetçisinin, sorumluların hesap ve işlemlerinin kanuna aykırı olduğu ve bu nedenle kamunun zarara uğratıldığı iddiasını içeren yargılamaya esas raporunun Başkanlığa sunulmasıyla başlayan bir süreç olan hesap yargılaması: kanunlarla belirlenen sorumluların hesap ve işlemlerinin mevzuata uygun olup olmadığının yargılama yoluyla kesin hükme bağlanmasını ve bununla ilgili kanun yollarını (6085 sayılı Kanun, md: 2-e) ifade etmektedir (Aksoy vd, 2018: 120).

Sayıştayın hesap yargısı bir ihtisas yargısıdır (Akyel, 2015: 1, 2). Kamu gelir ve giderleri ile mallarını ellerinde tutan ve harcayan görevlilerin hukuki durumları, alelâde kişilerinkine benzemediğinden Hazineye karşı mali sorumluluklarının saptanması ayrı bir yargı yeri olan hesap yargısına bırakılmıştır. Bu yöntem, hem memuru her hatasında hakim karşısına çıkmak durumundan, hem de adliye mahkemelerini, bu özel alanın geniş iş yükünden kurtarmaktadır (Bayar, 2005: 77). Anayasanın 37'nci maddesinde düzenlenen kanuni hakim güvencesi ilkesi herkesin mutlaka aynı ve tek mahkemenin görev ve yetkisi içinde bulunmasını zorunlu kılmaz. Hukuki statüleri farklı kişiler, görev, yetki, hak ve yükümlülüklerinin özelliklerine göre değişik yargı mercilerine bağlanabilir ve hatta bağlanmalıdır (Geçgel, 2014: 33).

1.1. Hesap Yargısının İşleyişi

Hesap yargılaması 6085 sayılı Kanun'un dördüncü kısmında düzenlenmiştir. Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin hesap ve işlemlerinin denetimi sırasında denetçiler tarafından kamu zararına yol açan bir husus tespit edildiğinde sorumluların savunmaları alınarak mali yıl sonu itibarıyla yargılamaya esas rapor düzenlenir. Yargılamaya esas rapor eki belgelerle birlikte Sayıştay Başkanlığına sunulur. Başkanlık bu raporları en geç onbeş gün içinde hesap yargılamasının ya-

pılacağı daireye gönderir (6085 sayılı Kanun, m. 48). Daire başkanlarınca dairelerine verilen yargılamaya esas rapor ile ilgili olarak başvuru ve üyenin yazılı görüşleri alındıktan sonra bu raporda konu edilen hususların yargılamasına başlanabilir. Hesap yargılaması sırasında savcı hazır bulunur ve görüşünü açıklar (6085 sayılı Kanun, m. 49).

Daireler tarafından yapılan hesap yargılaması sonucunda; hesap ve işlemlerin yasal düzenlemelere uygunluğuna veya kamu zararının sorumlulardan tazminine hükmedilir. Bu hükümler dışında gerekli görülen hususların ilgili mercilere bildirilmesine karar verilebilir (6085 sayılı Kanun, m. 50). İlamlar gerekçeli olarak düzenlenir. İlamlarda; daire ve karar numarası, ilgili kamu idaresinin adı ve denetim dönemi, raporu düzenleyen denetçinin, savcının ve ilamı yazan raportörün ad ve soyadları, sorumluların ve varsa vekil veya temsilcilerinin ad ve soyadları ile unvan ve adresleri, denetçinin rapora konu ettiği hususların ve dayandığı hukuki sebeplerin özeti, savcının düşüncesi, istem sonucu ve sorumluların savunmalarının özeti, duruşma yapıp yapılmadığı, yapılmış ise hazır bulunanların ad ve soyadları, kararın hukuki dayanakları ile gerekçesi, tazmin hükmolunan hallerde tazmin miktarı ve uygulanacak faizin başlangıç tarihi, tahsil edilmek suretiyle ilişki giderilmiş hususlar ve ahizleri ile tahsilat miktarları, sorgu üzerine tahsil edilmiş olan miktarların yersiz tahsil edildiğine karar verilmesi durumunda, tahsilata ilişkin belgelerin tarih ve numarası, sorumluların ve ahizlerin ad ve soyadları ile iade gerekçesi, hüküm dışı bırakılan hususlar, kararın tarihi ve oybirliği veya oy çokluğu ile verilmiş olduğu ve varsa muhalefet şerhi, hesap yargılamasını yapan daire başkan ve üyelerinin ad ve soyadları ile imzaları yer alır (6085 sayılı Kanun, m. 51).

Sayıştay ilamları; sorumlulara, sorumluların bağlı olduğu kamu idarelerine, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri için Maliye ve Hazine Bakanlığına, ilgili muhasebe birimine ve başvuru lığa tebliğ edilir (6085 sayılı Kanun, m. 52).

Sayıştay ilamları kesinleştikten sonra doksan gün içerisinde yerine getirilir. İlam hükümlerinin yerine getirilmesinden, ilamların gönderildiği kamu idarelerin üst yöneticileri sorumludur. İlamlarda gösterilen tazmin miktarı hüküm tarihinden itibaren kanuni faize tabi tutularak, 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre tahsil olunur (6085 sayılı Kanun, m.53).

Sayıştay dairelerince verilen ilamlara karşı sorumlular, sorumluların bağlı olduğu kamu idarele-

ri, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri için Maliye ve Hazine Bakanlığı, ilgili muhasebe birimi ve başsavcılık tarafından Sayıştay Temyiz Kuruluna kanuna aykırılık, yetkiyi aşmak ve hesap yargılaması usullerine riayet etmemek gibi sebeplerle temyiz başvurusunda bulunabilir. Bu kurulca verilen kararlar kesindir. Temyiz süresi ilamın ilgiliye tebliğ tarihinden itibaren altmış gündür (6085 sayılı Kanun, m. 55). Temyiz kurulu kararlarına karşı da ilgililer tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde karar düzeltilmesi isteminde bulunabilir (6085 sayılı Kanun, m. 57).

Hesap yargılamasında sorumlular, sorumluların bağlı olduğu kamu idareleri, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri için Maliye ve Hazine Bakanlığı, ilgili muhasebe birimi ve başsavcılık tarafından yargılamanın iadesi istenebileceği gibi Sayıştay dairelerince de doğrudan doğruya buna karar verilebilir (6085 sayılı Kanun, m. 56).

Yargılamanın iadesi sebepleri şunlardır (6085 sayılı Kanun, m. 56) :

- Hesapta maddi hata, isim yanlışlığı veya eksikliği bulunması, noksanlık veya mükerrerlik olması.
- Hükme etki yapmış olan bir belgede sahtecilik bulunması.
- Denetleme veya hesap yargılaması sırasında görülmeyen yanlış veya usulsüz bir işlemin hükümden sonra meydana çıkmış olması.
- Denetleme veya hesap yargılaması sırasında bulunmayan hükme tesir edebilecek bazı belgelerin hükümden sonra ortaya çıkması.
- Hükme esas tutulan bir ilamın bozulma suretiyle ortadan kalkmış olması.
- Bilirkişi veya uzmanın gerçeğe aykırı rapor düzenlediğinin ortaya çıkması.

Yargılamanın iadesi isteminde bulunma süresi ilamın tebliği tarihinden itibaren beş yıldır. Yargılamanın iadesi isteminde bulunmak ilamın icrasını alıkoymaz. Yargılamanın iadesi dilekçesini inceleyen daire gerekli gördüğü takdirde, kanunen geçerli teminat karşılığında, icranın geciktirilmesine karar verebilir. Yargılamanın iadesi istemi, hükmü veren dairece incelenir ve ilk olarak yargılamanın iadesi talebinin kabulüne veya reddine karar verilir. Kabul kararı verilmesi halinde iade edilen hususlarla sınırlı olmak üzere hesap yargılaması yapılır (6085 sayılı Kanun, m. 56).

Hesap yargılamasında yargılamanın iadesine başvurmak için hükmün kesinleşmesi şartı aranmamaktadır. Bize göre, 6085 sayılı Kanun'da yapılacak bir değişiklikle yargılamanın iadesi yoluna başvurulmasının, hükmün kesinleşmesi şartına

bağlanması ve buna bağlı olarak da yargılamanın iadesi talebinde bulunması süresinin yeniden düzenlenmesi olağanüstü bir kanun yolu olan bu kanun yolunun felsefesine uygun olacaktır.

Görüldüğü üzere hesap yargılamasının esası kamu kaynağını kullanan ve toplayanların sorumluluğunu belirlemedir. Bu yargılama düzeninde ahizlere sorumluluk yüklenmemektedir.

1.2. Hesap Yargısının Görev Alanı

6085 sayılı Kanun'un "Sayıştayın görevleri" başlıklı 5'inci maddesinde, "(1) Sayıştay;

...

b) Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin; gelir, gider ve mallarına ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygun olup olmadığını denetler, sorumluların hesap ve işlemlerinden kamu zararına yol açan hususları kesin hükme bağlar." denilerek hesap yargısının görev alanı belirlenmiştir.

Anılan hükme göre hesap yargısının görev alanı kapsamına genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri girmektedir. Söz konusu Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin 5018 sayılı Kanun'da tanımlanan genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerini ifade ettiği hükme bağlanmıştır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde de "Münhasıran bu Kanunun uygulanmasında;

a) Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri: Uluslararası sınıflandırmalara göre belirlenmiş olan, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri, sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idareleri,

b) Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri: Bu Kanuna ekli (I), (II) ve (III) sayılı cetvellerde yer alan kamu idarelerini,

c) Düzenleyici ve denetleyici kurumlar: Bu Kanuna ekli (III) sayılı cetvelde yer alan kurumları,

d) Sosyal güvenlik kurumları: Bu Kanuna ekli (IV) sayılı cetvelde yer alan kamu kurumlarını,

e) Mahallî idare: Yetkileri belirli bir coğrafi alan ve hizmetlerle sınırlı olarak kamusal faaliyet gösteren belediye, il özel idaresi ile bunlara bağlı veya bunların kurdukları veya üye oldukları birlik ve idareleri

...

ifade eder."

hükmüne yer verilmiştir.

Bahse konu her iki Kanun hükmü birlikte değerlendirildiğinde; hesap yargısının görev alanının 5018 sayılı Kanun'a ekli I, II, III ve IV sayılı listede yer alan kamu idareleri ve kurumları ile belediye,

il özel idaresi ile bunlara bağlı veya bunların kurdukları veya üye oldukları birlik ve idarelerden oluştuğu anlaşılmaktadır. Bu durumda genel yönetim kapsamı dışında kalan kamu idareleri Sayıştayın denetim alanı kapsamına girse dahi hesap yargısı görev alanına girmez (İnan, Oymak, 2011: 6).

1.3. Hesap Yargısının Konusu

Hesap yargısının konusu 6085 sayılı Kanun'un yukarıda yer verilen 5'nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi hükmü dikkate alındığında sorumluların kamu zararına yol açan hesap ve işlemleriyle sınırlı olduğu görülmektedir.

5018 sayılı Kanun'da tanımlanmayan sorumlu kavramı, Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (ğ) bendinde, kamu zararının oluşmasına sebep olan kamu görevlisi olarak tanımlanmıştır. Bu tanımla kamu zararının unsurlarından biri olan kamu görevlisi sorumlu kavramı ile tanımlanmıştır.

5018 sayılı Kanun'un 10, 11, 31, 32, 33 ve 61'inci maddelerini incelediğimizde, sorumluların bakanlar, üst yöneticiler, harcama yetkilileri, gerçekleştirme görevlileri ve muhasebe yetkilisinden oluştuğunu görmekteyiz. Ancak bakanlar 5018 sayılı Kanun'la harcama süreci dışında tutulduğundan hesap yargısında bakanların sorumluluğuna hükmedilmesi mümkün değildir. Fakat 14.06.2007 tarihli ve 5189/1 sayılı Sayıştay Genel Kurul Kararı'nda da belirtildiği üzere hesap yargılaması sırasında bakanın sorumluluğu ile ilgili bir hususa rastlanması durumunda bu hususun ilgili mercilere bildirilmesi mümkündür.

Aksoy ve Kızılkaya'ya göre (2017: 113) de 5018 sayılı Kanun; siyasi, idari ve mali görev ve sorumlulukları esas itibarıyla ayırmış olmakla beraber, bakanlar bazı mali işlemlerde bazen kanun hükmü, bazen de idari düzenlemeler gereği izin ve onay makamıdır. Verilen bu onayların özellikle harcamalarda harcamanın dayanağı ve kanıtlayıcı belgesi olarak harcama talimatı yerine kullanılması söz konusu olabilmektedir. Bu durumda bu talimatlardan bakanların sorumlulukları olmakla beraber, bu sorumluluğun kamu zararı bağlamında doğrudan tazmin sorumluluğu şeklinde uygulanması mümkün olmamaktadır.

Hesap yargısının konusunun birinci unsuru olan sorumlular hakkında kısaca bilgi verdikten sonra şimdide diğer unsuru olan kamu zararı hakkında kısaca bahsedelim:

Bilindiği üzere kamu zararı kavramı 2006 yılında yürürlüğe giren 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi

ve Kontrol Kanunu ile mali mevzuatımıza girmiştir. Anılan Kanun'dan önce yürürlükte olan 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu'nda ise "devlet zararı" kavramı kullanılmıştır (Kuluçlu, 2011: 54).

Mülga 1050 sayılı Kanun'da devlet zararının doğrudan tanımı yapılmamakla birlikte 22'nci maddesinde, giderlerin gerçek gereksinme karşılığı olmaması; belli nitelikteki mal veya hizmetin en uygun bedelle elde edilmemesi; belli bir bedelle amaca uygun nitelikte en fazla mal veya hizmetin sağlanmaması; alınmayan mal ya da hizmetin alınmış gibi gösterilmesi; mevcut olmayan inşaat, onarım ve üretimi var ya da bitmiş gibi göstererek gerçek dışı belge düzenlemek suretiyle devletin mal varlığından bir eksilmeye neden olunması gibi durumlar devlet zararı olarak nitelendirilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 71'inci maddesinin değişik 1'inci fıkrasında, "Kamu zararı; kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunmasıdır." denilerek kamu zararı kavramının genel tanımı yapıldıktan sonra 2'nci fıkrasında, "Kamu zararının belirlenmesinde;

- İş, mal veya hizmet karşılığı olarak belirlenen tutardan fazla ödeme yapılması,*
- Mal alımından, iş veya hizmet yaptırılmadan ödeme yapılması,*
- Transfer niteliğindeki giderlerde, fazla veya yersiz ödemede bulunulması,*
- İş, mal veya hizmetin rayiç bedelinden daha yüksek fiyatla alınması veya yaptırılması,*
- İdare gelirlerinin tarh, tahakkuk veya tahsil işlemlerinin mevzuata uygun bir şekilde yapılması,*
- (Mülga: 22/12/2005-5436/10 md)*
- Mevzuatında öngörülmediği halde ödeme yapılması,*

Esas alınır." denilerek kamu zararının oluşacağı haller tek tek sayma sureti ile belirtilmiştir.

Bu tanıma göre kamu zararının varlığından söz edebilmek için; ortada bir kamu görevlisi, bu kamu görevlisinin kusurlu davranışı (kasti veya ihmali), kamu görevlisinin mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemi ve bu karar, işlem ve eylem sonucunda oluşan bir zararın bulunması gerekmektedir.

Ayrıca söz konusu düzenlemeye göre anılan maddenin 2'nci fıkrası kapsamına girmeyen eylem ve işlemler sonucu oluşan kamu kaynağı azalmalarının kamu zararı olarak nitelendirilmesi mümkün değildir (Geçgel, (2013: 117).

2. HESAP YARGISINDA AHİZLERİN SAVUNMA HAKLARI

Yukarıdaki başlıklarda kısaca anlattığımız hesap yargısı sisteminde kendilerine fazla veya yersiz ödeme yapılan kişiler doğrudan muhatap kabul edilmemekte ve verilen hükümler bunlar hakkında hukuksal sonuç doğurmamaktadır. Ancak sorumlular hesap yargı yerince verilen tazmin hükümleri üzerine kamu idaresine yaptıkları ödemeleri Borçlar Kanunu'nun sebepsiz zenginleşme hükümleri uyarınca haksız veya fazla ödemenin yapıldığı kişilere rücu etme hakkına sahiptirler. Bu nedenle de verilen hükümler adına ahiz denilen bu üçüncü kişileri dolaylı olarak etkilemektedir.

Hesap yargılaması sonucunda verilen hükümlerden dolaylı olarak etkilenenlerin yargılamaya katılmaları ile ilgili olarak 6085 sayılı Kanun'da ayrıntılı bir düzenleme bulunmamaktadır. Sadece anılan Kanun'un 23'üncü maddenin dördüncü fıkrasında, *"Yargılamaya esas raporların görüşülmesi sırasında açıklamalarda bulunmak üzere ilgili grup başkanı, raporu düzenleyen denetçi, sorumlular ve ahizler çağırılabilir."* denilerek hesap yargılamasına açıklamada bulunmak üzere ahizlerin yani kendilerine yersiz veya fazla ödeme yapılan kişilerin çağırılacağı kuralına yer verilmiştir. Ancak bu çağırı dairelerin takdirine bırakıldığından, kanaatimizce ahizlerin hesap yargılamasına katılmaları ve savunma haklarının kullanımı için yeterli değildir.

2.1. Ahizlerin Fer'i Müdahil Sıfatıyla Hesap Yargılamasına Katılmaları

6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 61'inci maddesinde, *"(1) Bu Kanunda yargılama usulüne ve kanun yollarına ilişkin hüküm bulunmayan hallerde 18/6/1927 tarihli ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun ilgili hükümleri uygulanır."* denilmektedir.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 447'nci maddesinin ikinci fıkrasında da *"Mevzuatta, yürürlükten kaldırılan 18/6/1927 tarihli ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununa yapılan yollamalar, Hukuk Muhakemeleri Kanununun bu hükümlerin karşılığını oluşturan maddelerine yapılmış sayılır."* hükmüne yer verilmiştir.

Söz konusu hükümlere göre, 6085 sayılı Kanun'da yargılama usulüne ve kanun yollarına ilişkin hüküm bulunmayan hallerde 6100 sayılı Kanun'un ilgili hükümlerinin uygulanması gerekmektedir. 6085 sayılı Kanun'da da davaya müdahale ile ilgili hükümlere yer verilmediğinden, 6100 sayılı Kanun'un bu konudaki hükümlerine müracaat etmek zorunlu hale gelmektedir.

Bir dava sonunda verilecek olan hükümlerden hukuki durumu dolaylı olarak etkilenecek olan üçüncü kişilerin davada üçüncü bir taraf olarak yer almaları mümkün değildir. Çünkü davada sadece iki taraf bulunur. Davanın taraflarından birinde dava arkadaşı olarak yer alması mümkün bulunmayan yahut bunu istemeyen ve dava sonunda verilecek olan hükümden hukuki durumu dolaylı şekilde etkilenecek olan üçüncü kişilerin, taraf sıfatı kazanmaksızın, görülmekte olan bir davaya katılarak kendi hukuki menfaatlerini koruyabilmelerine imkân veren kurum, davaya fer'i müdahaledir. Söz konusu durumda, üçüncü kişinin davada işgal edeceği sıfat ise fer'i müdahildir (Atalı, 2014: 68,69). Bu konum, söz konusu üçüncü kişiye, taraflardan birinin yanında ve onun yardımcı olarak davada yer alabilme ve böylece yapabileceği usul işlemleri sayesinde kendi hukuki yararını dolaylı şekilde koruya bilme imkânı verir. Bu husus, 6100 sayılı Kanun'un 66'ncı maddesinde, *"Üçüncü kişi, davayı kazanmasında hukuki yararı bulunan taraf yanında ve ona yardımcı olmak amacıyla, tahkikat sona erinceye kadar, fer'i müdahil olarak davada yer alabilir."* şeklinde düzenlenmiştir.

Hesap yargısında da kendisine yersiz veya fazla ödeme yapıldığı iddia edilen ahizler fer'i müdahil sayıldığından, 6100 sayılı Kanun'un anılan hükmü gereğince yargılamaya gerek daire aşamasında ve gerekse temyiz aşamasında sorumlularla birlikte bizzat veya vekilleri vasıtasıyla katılabilir ve savunma yapabilirler. Bu konuda her hangi bir duraksama bulunmamaktadır.

Ancak bilindiği üzere hesap yargısında kendilerine sorgu tebliğ edilmiş olmasına rağmen sorumluların savunma yapmaması halinde dosyadaki mevcut bilgiler çerçevesinde dairelerce yargılama yapılabilmektedir. Kanaatimizce böyle hallerde kendisine yersiz ödeme veya fazla ödeme yapılan ahizler fer'i müdahil sıfatıyla savunma yapabilir ve dairelerce de bu savunmaların dikkate alınması gerekir. Diğer bir ifadeyle bu hallerde de daireler fer'i müdahillerin savunmalarını dikkate almak zorundadırlar. Çünkü bu durumlarda sorumluların savunma haklarını kullanmadıkları kabul edilir. Sorumluların savunma haklarını kullanmamaları fer'i müdahillerin de savunma haklarını kullanmamalarına yol açmamalıdır.

Kaldı ki hesap yargı yerinde dairelerin resen araştırma yetkisi bulunmaktadır. Bunun içindir ki 6085 sayılı Kanun'un 23'üncü maddesinin dördüncü fıkrasında dairelere, yargılamaya esas raporların görüşülmesi sırasında açıklamalarda bu-

lunmak üzere ilgili grup başkanı, raporu düzenleyen denetçi, sorumlular ve ahizleri çağırma yetkisi tanınmıştır. Dolayısıyla fer'i müdahillerin savunmalarını daireler bu hüküm çerçevesinde de değerlendirebilirler.

Ancak fer'i müdahillerin, temyiz, karar düzeltilmesi ve yargılamanın iadesi yolu kanun yollarına başvurma hakları bulunmadığından kanun yollarında fer'i müdahillerin hesap yargılamasına katılabilmeleri her halükarda kanun yollarına başvurma hakkına sahip olan ilgililerin bu kanun yollarını kullanmalarına bağlıdır.

2.1.1. Ahizlerin Fer'i Müdahil Sıfatıyla Duruşmaya Katılmaları

6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nda daire aşamasındaki yargılama ile ilgili olarak duruşmaya ilişkin herhangi bir hükme yer verilmemiştir. Ancak temyiz aşaması ile ilgili olarak 55'nci maddenin altıncı fıkrasında, "Taraflar dilekçelerinde duruşma isteklerini belirtmişlerse veya Temyiz Kurulu lüzum görürse tarafları davet ederek savunmalarını dinler ve açıklama isteyebilir." denilerek duruşmanın yapılması tarafların isteminin varlığına veya Kurulun lüzum görmesi şartlarına bağlanmıştır. Bu durumda tarafların istemeleri halinde duruşma yapılması zorunlu olup istemeleri halinde fer'i müdahillerin de bu duruşmaya katılmaları mümkündür.

6085 sayılı Kanun'un 80'inci maddesindeki yetkiye dayanılarak çıkarılan ikincil mevzuatta; daire aşamasındaki yargılamada duruşma müessesesi ilk defa, temyiz aşamasındaki duruşma ise anılan Kanun'un zikredilen hükmüne uygun olarak düzenlenmiş ve ayrıca her iki yargılama aşamasında fer'i müdahillerin duruşmaya katılmaları ile ilgili kurallara yer verilmiştir.

Sayıştay Dairelerinin Çalışma Usul ve Esasları'nın 10'uncu maddesinde,

"...

(4) Yargılamaya esas raporlar hakkında sorumlular duruşma talebinde bulunabilirler. Sorumlular bu taleplerini denetçi sorguları üzerine düzenleyecekleri savunmalarında belirtirler.

(5) Ahizler duruşmaya fer'i müdahil olarak katılma isteklerini, bir dilekçe ile Sayıştaya bildirirler. Ahizler yargılamayı yapan dairenin bu başvuruyu kabul etmesi halinde duruşmaya katılarak açıklamalarını yaparlar. "

Sayıştay Genel Kurulu, Temyiz Kurulu ve Daireler Kurulunun Çalışma Usul ve Esasları'nın 27'nci maddesinde,

"...

(2) Duruşma talep eden sorumlular, yargılamaya katılarak açıklamalarını yaparlar. Sorumlular

ayrıca istemeleri halinde diğer ilgililer ile birlikte de açıklamalarda bulunabilirler. Temyiz Kurulu lüzumu halinde sorumluları doğrudan da davet etmek suretiyle savunmalarını dinler ve açıklama isteyebilir.

(3) Ahizler duruşmaya fer'i müdahil olarak katılma isteklerini bir dilekçe ile Sayıştaya bildirirler. Ahizler, Temyiz Kurulunun bu başvuruyu kabul etmesi halinde duruşmaya katılarak açıklamalarını yaparlar.

"...

hükümlerine yer verilmiştir.

Anılan hükümlerde de görüleceği üzere gerek ilk yargılamada ve gerekse temyiz aşamasında sorumluların talebi üzerine yapılacak duruşmaya istemeleri halinde fer'i müdahillerin katılmalarında herhangi bir engel bulunmamaktadır.

Ancak fer'i müdahillerin tek başına duruşma isteminin olduğu hallerde duruşmanın yapılıp yapılmayacağı diğer bir ifadeyle fer'i müdahillere sözlü savunma hakkının tanınıp tanınmayacağı hususu hesap yargılamasının her iki aşamasında da tartışmalı bir konudur.

Kanaatimizce hesap yargı yerinde resen araştırma yetkisi olduğundan, gerçeğe ulaşmak amacıyla, ahizlerin görülmekte olan dava ile ilgili olarak sundukları yazılı açıklamaların da dairelerce değerlendirilmesi gerekir. Bu sebeple de sorumluların duruşma talebinde bulunmadıkları hallerde dahi ahizlerin tek başına yapacakları duruşma taleplerinin kabulü gerektiğini düşünüyoruz (Aksoy vd, 2018: 126).

Nitekim Sayıştay Temyiz Kurulunun 29.09.2015 tarihli ve 40843 tutanak sayılı ilamında,

"... sayılı İlam'ın 1'inci maddesi ile, "...İşi'nde ihale konusu iş zamanında bitirilememiş olmasına rağmen yükleniciden gecikme cezası alınmaması nedeniyle ...-TL'ye tazmin hükmü verilmiş olup, sorumlulardan Harcama Yetkilisi ..., Gerçekleştirme Görevlisi .. ile hakedişi düzenleyenler, ... temyiz talebinde bulunmuşlardır. Adı geçen sorumlular göndermiş oldukları ortak temyiz dilekçesinde duruşma talebinde bulunmamış olup, İlam konusu yapım işinin yüklenicisi olan ... A.Ş.'nin fer'i müdahil olarak duruşmaya katılma talebi bulunmaktadır.

6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 55'inci maddesinin 2'nci fıkrasında temyiz sebepleri sayıldıktan sonra, 52'nci maddenin 1'inci fıkrasında yazılı ilgililer tarafından temyiz başvurusunda bulunulabileceği belirtilmiştir. Bu bağlamda, İlam ile tazmin hükmedilen sorumlular, sorumluların bağlı olduğu kamu idareleri, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri için Maliye Bakanlığı, ilgili muhasebe biri-

mi ve Sayıştay Başsavcılığı temyiz talebinde bulunabilecek kişilerdir.

6085 sayılı Kanun'un 55'inci maddesi uyarınca, temyiz başvurusunda bulunan ilgililer dilekçelerinde yazı ile istemeleri halinde veya Temyiz Kurulu lüzum görürse, tarafları davet ederek savunmalarını dinler ve açıklama isteyebilir. Duruşmalı oturumlara savcı katılmak zorundadır, diğer oturumlarda ise Kurul'un daveti üzerine toplantıya katılarak görüşünü açıklar. Ahizlerin, duruşmaya katılarak açıklamada bulunabilmesi ise, 6085 sayılı Kanun'la getirilen bir yeniliktir.

6085 sayılı Kanunun 80'inci maddesi hükmüne dayanılarak hazırlanan Sayıştay Genel Kurulu, Temyiz Kurulu Ve Daireler Kurulunun Çalışma Usul Ve Esasları'nın "Temyiz Kurulu toplantılarında bulunabilecek olanlar" başlıklı 27'nci maddesinde duruşma yapılması halinde duruşmaya katılabilecekler belirtilmiş olup, aynı maddenin 3'üncü fıkrasında; "Ahizler duruşmaya fer'i müdahil olarak katılma isteklerini bir dilekçe ile Sayıştaya bildirirler. Ahizler, Temyiz Kurulunun bu başvuruyu kabul etmesi halinde duruşmaya katılarak açıklamalarını yaparlar." hükmü bulunmaktadır.

6085 sayılı Kanun'un "Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun uygulanacağı haller" başlıklı 61'inci maddesi uyarınca, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na bakıldığında, "Hukuki dinlenme hakkı" başlıklı 27'nci maddesinde;

"(1) Davanın tarafları, müdahiller ve yargılamanın diğer ilgilileri, kendi hakları ile bağlantılı olarak hukuki dinlenme hakkına sahiptirler.

(2) Bu hak;

a) Yargılama ile ilgili olarak bilgi sahibi olunmasını,

b) Açıklama ve ispat hakkını,

c) Mahkemenin, açıklamaları dikkate alarak değerlendirmesini ve kararların somut ve açık olarak gerekçelendirilmesini,

içerir." hükmü bulunmaktadır.

Bu itibarla, ... Belediyesi .. yılı hesabı ile ilgili olarak düzenlenen ... sayılı İlam'ın 1'inci maddesi ile verilen tazmin hükmüne ilişkin temyiz dosyasının duruşmalı olarak görüşülerek, ahiz ... A.Ş.'nin fer'i müdahil olarak duruşmaya katılma TALEBİNİN KABULÜNE ve bu hususun, temyiz başvurusunda bulunmuş olan Harcama Yetkilisi, ... Gerçekleştirme Görevlisi ... ile Hakedişi Düzenleyenler, ...'e bildirilmesine, (... Daire Başkanı ..., Daire Başkanı ... ile Üyeler ... ve ...'in; "6085 sayılı Sayıştay Kanununun "Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun uygulanacağı haller" başlıklı 61'inci maddesinde, "Bu Kanunda yargılama usulüne ve kanun yollarına ilişkin

hüküm bulunmayan hallerde 18/6/1927 tarihli ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun ilgili hükümleri uygulanır." denilmiş olup, bahse konu duruşma talebinin 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu hükümlerine göre değerlendirilmesi gerekir.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun "Fer'i müdahale" başlıklı 66'ncı maddesinde; "Üçüncü kişi, davayı kazanmasında hukuki yararı bulunan taraf yanında ve ona yardımcı olmak amacıyla, tahkikat sona erinceye kadar, fer'i müdahil olarak davada yer alabilir." hükmü yer almıştır.

Bu hüküm karşısında, sorumlunun duruşma talebinin olmadığı temyiz görüşmesinin sadece fer'i müdahilin talebi üzerine duruşmalı olarak gerçekleştirilmesi söz konusu olamaz. Fer'i müdahil ancak sorumlunun duruşma talebinin olması halinde onun yanında duruşmaya katılabilir.

Diğer taraftan, Sayıştay Genel Kurulu, Temyiz Kurulu ve Daireler Kurulunun Çalışma Usul Ve Esasları'nın "Temyiz Kurulu toplantılarında bulunabilecek olanlar" başlıklı 27'nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan; "Ahizler duruşmaya fer'i müdahil olarak katılma isteklerini bir dilekçe ile Sayıştaya bildirirler. Ahizler, Temyiz Kurulunun bu başvuruyu kabul etmesi halinde duruşmaya katılarak açıklamalarını yaparlar." hükmüne istinaden fer'i müdahilin görüşme talebinin kabulü de mümkün değildir. Zira bu hükümde ahizlerin duruşma isteğinden değil, duruşmaya katılma isteğinden bahsedilmektedir. Dolayısıyla Temyiz Kurulu, fer'i müdahilin duruşma talebinin kabulüne veya reddine değil, 6085 sayılı Kanunun 52'nci maddesinin birinci fıkrasında yazılı ilgililerin talebi üzerine yapılan bir duruşma varsa, o duruşmaya fer'i müdahilin katılma isteğinin kabulüne veya reddine karar vermek durumundadır. Mevcut olayda ilgililerin duruşma talebi olmadığına göre, fer'i müdahilin duruşmaya katılma talebinin değerlendirilmesi de söz konusu olamaz.

Bu nedenle, ahiz ... A.Ş.'nin fer'i müdahil olarak duruşmaya katılma talebinin kabulü mümkün değildir." şeklindeki ayrışık görüşlerine karşı) Oyçokluğu ile 29.09.2015 tarihinde karar verildi."

denilerek fer'i müdahilin tek başına duruşma talebi oy çokluğuyla kabul edilerek kendisine sözlü savunma hakkı tanınmıştır.

Ancak son dönemde Temyiz Kurulu bu içtihadından vazgeçmiş ve fer'i müdahillerin tek başına duruşma talepleri kabul edilmemektedir. Biz Temyiz Kurulunun bu içtihat değişikliğini doğru buluyoruz. Çünkü 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 27'nci maddesinin birinci fıkrasında,

“Davanın tarafları, müdahiller ve yargılamanın diğer ilgilileri, kendi hakları ile bağlantılı olarak hukuki dinlenilme hakkına sahiptirler.” denilmektedir. Bu hükme göre fer’i müdahil, davada, yanında davaya katıldığı taraftan bağımsız olarak hukuki dinlenilme hakkına sahiptir (Atalı, 2014: 69).

2.2. Hesap Yargısında Ahizlerin Taraf Olarak Kabul Edilmemelerinin Yarattığı Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Yukarıda da belirttiğimiz üzere hesap yargılamasında kesin hükümler sorumlu olarak kabul edilenler hakkında hüküm ifade etmektedir. Ancak yargılama sonucu mevzuata aykırı görülüp tazmin kararı verilen ödemeler veya kesintiler genellikle ahiz olarak ifade edilen üçüncü kişilere ilişkin işlemlerdir. Bu nedenle de sorumlular haklarında verilen tazmin tutarını önce kendileri ödeyip sonra sebep-siz zenginleşme hükümleri çerçevesinde ahizlerine rücu etme yerine, doğrudan ahizlerden tahsil etme yoluna gitmektedirler. Şayet ahizler yüklenici ise; sorumlular tazmin tutarını yüklenicilerin devam eden işi veya işlerine ilişkin hakediş ödemelerinden, teminatlarından veya bütçe emanetleri hesabında bekleyen alacaklarından, memursa da maaşlarından kesinti yapmak suretiyle tahsil etmektedirler.

Bu da ahizlerin, idarelerin resen yaptıkları bu tahsilat işlemlerine karşı idari ve adli yargı yoluna başvurmalarına ve bunun sonucunda da hesap yargısı ile idari ve adli yargı yerleri arasında hüküm uyuşmazlığı sorunu çıkmasına neden olmaktadır. Son yıllarda Sayıştay ilamları ile uyuşmayan adli ve idare mahkemesi ilamlarının sayısı büyük boyutlara ulaşmaktadır (İnan ve Oymak, 2011: 66).

Adli yargı organları ile Sayıştay kararları arasında yaşanan bu hüküm uyuşmazlıklarını Prof. Dr. Pertev BİLGİN kendine has üslubu ile “*Anayasa Danıştay ile Sayıştay arasında içtihat uyuşmazlığı öngörmüş ve kendine göre bir garip çözüm bulmuştu. Bu da yetmedi Sayıştay ile adliye mahkemeleri arasında isterseniz içtihat isterseniz hüküm uyuşmazlıkları çıkmaya başladı. Uyuşmazlık Mahkemesi de Sayıştay kararları ile adliye mahkemeleri arasında hüküm uyuşmazlığı olamayacağına karar verdi. Zavallı malmüdürü Sayıştayda kazandı, adliye mahkemesinde kaybetti. Parayı ödedi, şaşırıldı kaldı*” şeklinde açıklamıştır (Bilgen: Nisan 1994-37-54).

Bu sorunun giderilmesi için kanaatimizce iki yol izlenebilir. İzlenecek birinci yol; ahizlerin sorumlularla birlikte hesap yargılaması sürecine dahil edilmesi ve yargılama sonucunda verilecek hükmün ahizleri de kapsamaması, ikinci yol ise; Anayasa’nın

158’inci maddesi ile 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun’da değişiklik yapılarak Sayıştay kararları ile diğer yargı organları kararları arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını çözümleme yetkisi ve görevinin Uyuşmazlık Mahkemesine verilmesidir.

Esasında yapılacak bir yasal düzenlemeyle ahizlerin davanın taraflarından biri haline getirmek, hesap yargısında yaşanan birçok sorunu da çözmüş olacaktır. Bu önerimize özellikle kamu personeline yapılan ödemelerde ahizlerin çokluğu ileri sürülerek itiraz edilmekteyse de; bununla ilgili olarak kamu zararının ahiz bazında tutarı esas alınarak bazı sınırlamalar getirilebilir.

SONUÇ

Kendilerine haksız veya yersiz ödeme yapıldığı iddia edilen ahizlerin hesap yargılamasında taraf olarak kabul edilmemesi ve bunun doğal sonucu olarak da verilen hükümlerin bunları kapsamaması bugün bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Ahizler hesap yargılaması sürecine dâhil edilmediklerini, sorumluların denetçi sorgusu üzerine kendilerine herhangi bir bildirimde bulunmadan hakediş ödemelerinden, teminatlarından veya idarede bekleyen diğer alacaklarından resen kesinti yoluna gittiklerini belirtmektedirler. Bu durumun yargısız infaz olduğunu haklı olarak ileri sürmektedirler (Serdar, 2011: 56). Ayrıca sorumluların çeşitli sebeplerle yeterli savunmayı yapmadıklarını açıklamakta ve kendilerinin de hesap yargılaması sürecine dahil edilmelerini istemekte-dirler.

Bilindiği üzere 832 sayılı Sayıştay Kanunu’nun 79’uncu maddesinde, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu’na sadece kanun yolları için atıf yapılmış iken, 6085 sayılı Sayıştay Kanunu’nun 61’inci maddesinde, hem kanun yoları hem de yargılama usulüne ilişkin hüküm bulunmaması halinde Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun ilgili hükümlerinin uygulanacağı belirtilmesiyle, ahizlerin fer’i müdahil sıfatıyla hesap yargılamasına katılmalarına imkân getirilmiş ve bu imkân çıkarılan ikincil mevzuatla da pekiştirilmiş ise de; fer’i müdahillerin tek başına duruşma istemlerinin kabul edilmemesi gibi nedenlerle bu imkân etkin olarak kullanılamamaktadır.

Ayrıca hesap yargılamasında ahizlerin taraf olarak kabul edilmemeleri ve sorumluların da haklarında verilen tazmin tutarlarını ahizlerin alacaklarından resen kesinti yoluna gitmeleri hesap yargısı ile idari ve adli yargı mercileri arasında hüküm uyuşmazlıkların çıkmasına yol açmaktadır. Bugün hesap yargısının en büyük sorunu bu hüküm

uyuşmazlıklarıdır. Çünkü hukukumuzda bununla ilgili çözüm öngörülmemiş ve bu nedenle de hakkın yerine getirilmesi sorunu yaşanmaktadır. Ka-naatimizce ahizlerin hesap yargılamasında taraf olarak kabul edilmesi ile bu sorunlar büyük ölçüde çözülebilir.

Bu nedenle, 6085 sayılı Kanun'da yapılacak değişikliklerle ahizlerin, hesap yargılamasına katılmaları sağlanmalıdır.

Bunun için 6085 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan *"Sorumlular; mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri ile illiyet bağı kurularak oluşturulan ilamda yer alan kamu zararından tek başına veya birlikte tazmin ile yükümlüdür."* şeklindeki hükmünün *"Sorumlular; mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri ile illiyet bağı kurularak oluşturulan ilamda yer alan kamu zararından ahizleri ile birlikte tazminle yükümlüdür."* şeklinde,

48'inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan *"Yargılamaya esas raporun düzenlenmesinde, tebliğ tarihi itibaren otuz gün içinde cevap vermeyen sorumluların savunmaları dikkate alınmaz."* şeklindeki hükmün *"Yargılamaya esas raporun düzenlenmesinde, tebliğ tarihi itibaren otuz gün içinde cevap vermeyen sorumluların ve ahizlerin savunmaları dikkate alınmaz."* şeklinde,

51'inci maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendinde yer alan; *"Sorumluların ve varsa vekil veya temsilcilerinin ad ve soyadları ile unvan ve adresleri"* şeklindeki hükmünün *"Sorumlular ile ahizlerin ve varsa vekil veya temsilcilerinin ad ve soyadları ile unvan ve adresleri"*, şeklinde,

52'nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan *"Sayıştay ilamları, sorumlulara, sorumluların bağlı olduğu kamu idaresine, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri için Hazine ve Maliye Bakanlığına, ilgili muhasebe birimine ve başsavcılığa tebliğ edilir."* şeklindeki hükmünün *"Sayıştay ilamları, ahizlere, sorumlulara, sorumluların bağlı olduğu kamu idaresine, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri için Hazine ve Maliye Bakanlığına, ilgili muhasebe birimine ve başsavcılığa tebliğ edilir."* şeklinde, değiştirilmesi gerekir.

Bu değişikliklerden sonra da ikincil mevzuatın en başta da Sayıştay Denetim Yönetmeliği'nin sorguların düzenlenmesi, tebliği, yargılamaya esas rapor ve ek raporların düzenlenmesi ile ilgili hükümlerinin ahizleri kapsayacak şekilde değiştirilmesi gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Aksoy, Mehmet, Geçgel, Bülent ve Öz, Yusuf (2018), "Sayıştay Hesap Yargısı", TC. Sayıştay Başkanlığı, Ankara.
- Aksoy, Mehmet ve Kızılkaya, Eyüp (2017), Kamu Zararı ve Sorumluluk, Türkiye Belediyeler Birliği, Yorum Matbaacılık, Ankara.
- Akyel, Recai (2015), "Bir Hesap Yargısı Olarak Sayıştay", Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Ekim, 23,1-22.
- Anayasa Mahkemesinin 27.12.2012 tarihli ve 2012/2017 karar sayılı kararı, http://www.anayasa.gov.tr/Kararlar_Bilgi-Bankasi/ (Erişim Tarihi: 25.05.2019)
- Atalı, Murat (2014), Medeni Usul Hukuku, Anadolu Üniversitesi Yayını, Eskişehir.
- Bayar, Doğan (2005), "Sayıştayın Anatomisi", Maliye Dergisi, Ocak- Nisan, 148, s: 63-81.
- Bilgen Pertev, Sayıştayın Yargı Düzeni İçindeki Yeri (Bir Savaş Hikayesi) İ.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi No: 7 (Nisan 1994).
- Geçgel, Bülent (2014), "Sayıştayın Yargı Yetkisi, Yargısal Görevinin Niteliği ve Yargı Kolları Arasındaki Yeri", Sayıştay Dergisi, Nisan- Haziran 93, s: 31-42.
- Geçgel, Bülent (2013), "Kamu Zararı ve Yorum Farklılığından Kaynaklanan Fazla Ödemeler", Maliye ve Sigorta Yorumları Dergisi, 579, 114-117.
- İnan, Atilla ve Oymak, Celal (2011), Temel Mali Kanunlar Sayıştay Yargısı ve Hak Arama Yolları, Vizyon Yayınları, Ankara.
- Koçberber, Seyit (2015), "Kamu Zararı Kavramı Üzerine Yargı Kurumları Arasındaki Hüküm Uyuşmazlıklarında Uyuşmazlık Mahkemesinin Rolü Ve Önemi", Sayıştay Dergisi, Nisan- Haziran 97, s: 55-74.
- Kuluçlu, Erdal (2011), "Sayıştayın Denetim, Yargılama ve Raporlama Görevleri Açısından Kamu Zararı Kavramı" Sayıştay Dergisi, Sayı: 82, s: 53-82, Ankara.
- Mutluer, M. Kamil, Öner, Erdoğan ve Coşkun, Arife (2015), "Sayıştay Hukuku", İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- Sakıncı, Süreyya ve Taytak, Mustafa (2016) "Kamu Giderlerinde Etkinliğin Sağlanmasında Hesap Yargılamasının Rolü ve Etkinliği", maliye Dergisi, sayı: 170, Ocak- Haziran.
- Sayıştay Genel Kurulun 14.06.2017 tarihli ve 5189/1 sayılı kararı.
- Sayıştay Temyiz Kurulunun 29.09.2015 tarihli ve 40843 tutanak sayılı ilamı.
- Serdar, Ali (2011), Sayıştay Yüksek Mali Yargı- Yüksek Mali Denetim (Yeni Model Arayışı, Dış Denetim, Ocak, Şubat, Mart, Sayı 3, s 49-58.
- Şişman, Gülden, (2018), "Hesap Yargısının Güncel Sorunları", Sayıştay Dergisi, Temmuz- Eylül 110, s: 9-28.